

פרשת תרומה תש"פ – למה המשכן וירושלים קדושים והר סיני אינו קדוש?

1. **שמות ג:** ומשה היה רעה את צאן יתרו חתנו כהן מדין וינהג את הצאן אחר המדבר ויבא אל הר האלוקים חרבה – רש"י: על שם העתיד.
דברים א,ו: ה' אלקינו דיבר אלינו בחורב לאמור רב לכם שבת בהר הזה – **שבת פט,ב:** הר סיני שמו, ולמה נקרא הר חורב? שירדה חורבה לאומות העולם עליו.
רבי משה נרבוני, ממפרשי המורה נבוכים, חלק א פרק סו: דע כי הר סיני העידו עליו כי האבנים הנמצאים בו יצויר עליהם הסנה. ולכן נקרא ההר ההוא 'סיני' על שם ה'סנה'... והצויר צויר אלוקי, ושברתי האבן לחצאים ונגלה הסנה מצויר בכל חלק וחלק.
- שמות שם:** ויקרא אליו אלוקים מתוך הסנה ויאמר משה ויאמר הנני: ויאמר אל תקרב הלם של נעליך מעל רגליך כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא – **זבחים כד,א:** תנא דבי רבי ישמעאל: הואיל ורצפה מקדשת וכלי שרת מקדשים, מה כלי שרת לא יהא דבר חוצץ בין הכהן לבין כלי שרת, אף רצפה לא יהא דבר חוצץ בינו לבין הרצפה.
שמות יט: והיו נכנים ליום השלישי כי ביום השלישי ירד ה' לעיני כל העם על הר סיני: והגבלת את העם סביב לאמר השמרו לכם עלות בהר ונגע בקצהו כל הנגע בהר מות יומת.
2. **שמות יט,יג:** לא תגע בו יד כי סקול יסקל או ירה יירה אם בהמה אם איש לא יחיה **במשך היבל המה יעלו בהר – רש"י:** כשימשוך היובל [הוא איל שנקרא 'יובלא' וגם השופר נקרא על שמו 'יובל'] קול ארוך הוא סימן **סילוק שכינה** והפסקת הקול, וכיון שאסתלק הם רשאים לעלות.
תענית כא,ב: אמר רב נחמן בר רב חסדא לרב נחמן בר יצחק: יקום אדוני וישב בעירנו [שהייתה עיר חשובה ומפורסמת]. אמר ליה: לא מקומו של אדם מכבדו אלא האדם מכבד את מקומו. שכן מצינו בהר סיני שכל זמן שהשכינה שרויה עליו אמרה תורה 'גם הצאן והבקר אל ירעו אל מול ההר ההוא', נסתלקה שכינה ממנו אמרה תורה 'במשך היבל המה יעלו בהר' [והוא מעון חיות ובהמות].
רמב"ם הלכות ביהבחו, טז: במקדש וירושלים קדושה ראשונה קדשה לעתיד לבוא... לפי שקדושת המקדש וירושלים מפני השכינה ושכינה אינה בטלה.
שיר השירים רבה א,א: בבית מדרשו של רבי אליעזר ... הייתה אבן אחת שמיחדת לו לישיבה. פעם נכנס ר' יהושע התחיל מנשק אותה ואמר: האבן דומה להר סיני וזה שישב עליה דומה לארון הברית.
3. **רמב"ם הלכות תרומות פרק א:** כל שהחזיקו עולי מצרים ונתקדש קדושה ראשונה, כיון שגלו בטלו קדושתן ... וכיון שעלו בני הגולה והחזיקו במקצת הארץ קדושה שנייה העומדת לעולם.
הלכות בית הבחירה פרק ו: חיוב הארץ בשביעית ובמעשרות אינו אלא מפני שהוא כבוש רבים, וכיון שנלקחה הארץ מידיהם -- בטל הכבוש ונפטרה מן התורה ממעשרות ומשביעית ... וכיון שעלה עזרא וקדשה - לא קדשה **בכיבוש** אלא **בחזקה שהחזיקו בה**... והוא מקודש היום.
כסף משנה שם: איני יודע מה כח חזקה גדול מכח כיבוש ולמה לא נאמר בחזקה גם כן משנלקחה הארץ מידינו בטלה חזקה? ותו בראשונה שנתקדשה בכיבוש וכי לא היה שם החזקה?!
4. **ליקוטי שיחות כא/150:** השראת השכינה במתן תורה הייתה באופן של 'ירד ה' על הר סיני', וכיון שההתגלות באה מלמעלה, לכן למרות שבשעת מעשה כשירד ה' על ההר, הרי 'כל הנוגע בהר מות יומת', שרתה הקדושה על החלק הגשמי של הר סיני, אבל 'במשך היובל המה יעלו בהר' והר סיני נותר כמקודם – **חול.** משא"כ השראת השכינה במשכן הייתה באמצעות **'ועשו לי מקדש'**, על ידי עשיית בני ישראל ולכן הקדושה חדרה בתוך החפצא – הגשם – של המשכן וכליו.
ליקוטי שיחות טו/194: החילוק בין תולדות אברהם (ישמעאל) ובין תולדות יצחק (עשו) - שעשו נחשב **לישראל** מומר – הוא בהתאם לאופני העבודה שלהם: אברהם פעל בדרך של 'מלמעלה למטה', הוא הפיץ אמונה אף לערביים שמשתחוים לאבק רגליהם, ואילו יצחק פעל בדרך של 'מלמטה למעלה', הוא חפר בארות והסיר את העפר והאבנים שכיסו על המים הטמונים בעומק האדמה וגרם **למים לפרוץ החוצה**. בפנימיות פירושו להסיר את החומריות המכסה על האמונה עד שהיא תפרוץ מעצמה. עבודה זו גורמת ששייכות התחתון לאלוקות תהיה **מצידו** ולא בגלל ההשפעה מלמעלה.